

Zondag 15 december 1918 – enige editie

Tegen de Belgische inlijvingsplannen.

De bekende Limburgse dichter dr. Felix Rutten, die vrijdag jongstleden te Goes zijn lezing hield over de romantiek van Limburg, liet deze gelegenheid niet voorbijgaan om zijn ware aard eens te luchten inzake de Belgische annexionistische kuiperijen. Hij sprak als volgt:

Moet ik me hier, in Zeeland, verontschuldigen voor mijn onderwerp? Wanneer veertien dagen geleden hier voor u de vraag gesteld had: wat is Limburg voor u? Het zou me niet verwonderd hebben, als u mij geantwoord zou hebben: een ver, vreemd land.

Maar in deze laatste twee weken zijn er dingen gebeurd, waardoor wij, Zeeuwen en Limburgers, niet langer vreemden voor elkaar zijn. De schaduw der vreemde heerszucht is gelijkelijk neergestreken over onze beide groepen. Landhongerige vijanden, ondankbare burens, – moet ik zeggen: afgunstige broeders? – loeren, azen en belagen Zeeuwse en Limburgse bodem, beogen een afscheuring van onze landstreken, waarover, naar het woord van dr. Nolens in de kamer gesproken, geen enkele rechtsgrond bestaat. Mr. Treub kwalificeerde een daad van annexionisme als "ware roof."

Maar we willen niet gestolen worden, gij niet en wij niet! We willen niet ontvreemd worden aan de Nederlandse cultuur, noch Zeeuwen, noch Limburgers. Beiden eisen we het recht, om vrij te beslissen, welke kleuren er zullen wapperen van onze torens. We willen vrij blijven, we willen trouw blijven, we willen de vrije beschikking houden over de liefde van ons hart: we willen, als ware Nederlanders, tot Nederland blijven behoren, en geen slavernij dragen, geen ander

gezag over ons dulden dan het koninklijk gezag van de edelste van Europas kroondragers, van koningin Wilhelmina.

Kijk, in de brand der verontwaardiging, die opslaat buiten onze landstreken en de Nederlandse hemel in gloed zet, – bij het fakkelende laaien der geestdriftige protesten, die opstijgen uit de boezem van het Limburgse volk en het volk der Zeeuwen, herkennen wij elkaar plotseling als broeders, daar eenzelfde gevaar ons bedreigt; herkennen wij elkaar, landgenoten, ook als lotgenoten, daar een zelfde vijandschap over ons zijn schaduw werpt, – herkennen wij elkaar als Nederlanders aan dezelfde onvergetelijkheid, waarmee wij Nederland trouw zweren, en die trouw zullen houden aan ons gemeenschappelijk vorstenhuis.

En in deze gevoelens, die ons plotseling zo dicht bij elkaar brengen, in onze gelijke verontwaardiging tegen eenzelfde snood bedoelen, maar ook in een zelfde geestdrift voor een zelfde provinciaal en nationaal belang, reiken wij elkaar de hand en breng ik u bij deze een heilgroet van Limburg, – u pas nog een ver, vreemd land, maar thans plotseling voor u geworden het zusterland van een broedervolk.

Te Sittard is vrijdagavond een grote, door de Bond Jong Limburg op touw gezette bijeenkomst tegen de Belgische inlijvingsplannen gehouden. De voorzitter, de heer M. Cobben, sprak zijn voldoening uit over de buitengewoon talrijke opkomst, ook van vrouwen; hij protesteerde in vlammende woorden tegen elk annexionisme en wees erop, dat de Limburgers steeds trouwe Nederlanders zijn geweest en niet het geringste voor een inlijving bij België voelen. De Limburgers willen Nederlanders blijven tot in de dood. In deze zin werd ook een telegram gezonden aan de Nederlandse regering.

Jhr. J. Graafland, van Maastricht, hield vervolgens een vaderlandslievende rede, die herhaaldelijk door daverend applaus werd onderbroken.

Na hem spraken nog de heren Aarts, burgemeester Gyzels, Arnoldts, Bulder en de voorzitter der afdeling Sittard van de S. D. A. P. Allen waren het er over eens, dat Limburg en Zeeuws Vlaanderen bij Nederland moeten blijven.

Met het zingen van het Nederlandse en het Limburgse volkslied werd de bijeenkomst gesloten.

Te Sas van Gent is een comité van actie tegen de Belgische inlijvingsplannen gevormd.

België en Zwitserland.

Brussel, 14 december. Vanochtend heeft de koning Dunant, de Zwitserse gezant, in gehoor ontvangen. Tot nu toe had Zwitserland hier geen diplomatieke vertegenwoordiger. De koning heeft Zwitserland in warme woorden gedankt voor de diensten, aan de Belgische uitgewekenen, geïnterneerden, gewonden en zieken tijdens de oorlog bewezen. Daarna heeft de koningin Dunant ontvangen.

Waarom de gewezen keizer heenging.

Onze Berlijnse correspondent meldt op 14 december:

Iemand uit de naaste omgeving van de keizer heeft een en ander over de voorgeschiedenis van het vertrek van de Keizer medegedeeld, hetgeen Politischer Tagesdienst gemeengoed maakt. De 3^e november zegde de keizer nog: "Ik denk er niet aan, af te treden. Van iedere officier verlang ik, dat hij trouw op zijn post blijft. Als hoogste

oorlogsheer moet ook ik voet bij stuk houden, want ik zie het ergste bolsjewisme over Duitsland losbreken, als ik heenga. Er moet een sterke hand zijn om Duitsland voor die baaierd te behoeden. Andere karaktervolle mannen staan in deze moeilijke tijd, gelijk de gebeurtenissen van de dag aantonen, pal. Daarom blijf ik. Bovendien werk ik graag met de nieuwe regering. Verschillende heren, met wie ik heb gesproken, zijn mij zeer sympathiek om mee samen te werken."

De 9^e november waren er 's ochtends uitvoerige besprekingen. Als een der eersten meldde zich Hindenburg in het door de keizer bewoonde buitenhuis Traineuse te Spa. Hindenburg had na het eerste aan de keizer uitgebrachte rapport een grondige samenspreking met 50 officieren uit de verschillende legers, waarvan elk in allerijl vijf tot zes vertegenwoordigers naar het hoofdkwartier moest zenden. Ieder van die officieren bracht zijn opvatting op schrift aangaande de trouw van zijn troepen aan de koning. Daarna beraadslaagden ze in het algemeen.

Bij zijn tweede rapport om één uur in villa Traineuse bracht Hindenburg het oordeel der hoofdofficieren over, dat nagenoeg eenstemmig luidde: tegen de vijand kan men op de troepen aan, tegen de kameraden zal niemand willen vechten.

Inmiddels werd er voortdurend van Berlijn uit telefonisch op aangedrongen, dat de keizer moest aftreden. Telkens weer werd gevraagd of hij het nog niet had gedaan. Dientengevolge werd na bespreking het antwoord naar Berlijn nauwkeurig onder woorden gebracht.

De keizer deed afstand als keizer van Duitsland, maar niet als koning van Pruisen. Toen nu 's middags tegen twee uur dit antwoord naar

Berlijn werd gestuurd, kwam van daar telefonisch bericht terug: te laat, we hebben het aftreden al openbaar gemaakt.

De kroonprins kwam tegen twaalf uur 's middags te Spa en vertrok tegen drie uur weer naar zijn leger. De keizer zegde hem, hem uitlatend: "Zeg de soldaten, dat het niet waar is, dat ik als koning van Pruisen afstand heb gedaan. Ik ben als koning van Pruisen niet afgetreden".

Later kwam Hindenburg met Groener en Hintze, kort daarop ook admiraal Scheer. Het werd de keizer in de mond gegeven, ook als koning van Pruisen af te treden. Toen hij vervolgens de audiëntiekamer der villa uitkwam, zegde hij tegen de in het voorvertrek vertoevende vleugeladjutant graaf Dohna Schlodien: "U hebt geen hoogste oorlogsheer meer". Daarna ging hij naar zijn werkkamer boven.

Uit deze woorden blijkt niet, of hij daarmee te kennen wilde geven, tevens van de Pruisische koningstroon af te zien of alleen van het opperbevel over het leger in verband met de troonsafstand als Duits keizer.

's Avonds kwamen de heren uit zijn allernaaste omgeving en raadden de keizer met klem aan, naar Nederland te gaan. Dat wou de keizer niet. In de loop van de avond zegde hij: "men wil mij dwingen te vluchten, maar ik ga niet". Hij zegde tegen het avonduur in de hoftrein te zullen zijn. Op weg daarheen zegde de keizer tegen zijn adjudant: "Ik schaam me zo verschrikkelijk. Ik kan het niet over me verkrijgen. Ik kan niet weggaan. Als er maar één trouw bataljon hier is, blijf ik in Spa."

In de hoftrein kwam de ene jobstijding na de andere, onder andere: de "bolsjewieken" zijn in Herbesthal. De wijkende etappetroepen

drongen ook op Spa aan. De keizer wilde nog maar altijd niet weg. Nochtans vond hij goed, dat een mogelijk vertrek zou worden voorbereid. Hij zegde tegen de mensen om hem heen: "Ik heb anders toch altijd geweten, wat we moeten doen, maar nu kan ik me niet redden." Eén van zijn vleugeladjutanten had op de wens van de keizer, zijn mening te geven, verklaard: "Als ik voor mij had te beslissen, zou ik blijven. Want, als de troepen niet voor uwe majesteit vechten, dan vormen wij een beschermingsafdeling uit de officieren. We kunnen daartoe alle posten bezetten en veiligheidsdienst uitoefenen".

's Avonds om tien uur drong Hintze, vertegenwoordiger van het departement van buitenlandse zaken, er opnieuw op aan, om te vertrekken: "Majesteit, het zou binnen een uur al te laat kunnen zijn". Men wilde de keizer voor een hem persoonlijk geldende slechte behandeling vrijwaren, gelijk men op berichten uit verscheidene steden afgaande, vreesde. Toen besloot de keizer met een bezwaard gemoed tot de stap, waar zoveel van afhing. Men had voor een mogelijk vertrek in de eerste plaats als verblijfplaats aan het koninklijk kasteel Bruehl bij Keulen gedacht, maar naar Bruehl waren de wegen niet meer vrij. De toegang naar het leger van de kroonprins was volgens de berichten evenmin meer veilig.

De keizer moet eindelijk overwogen hebben: de entente hamert er telkens weer op, met de keizer geen vrede te willen sluiten. Om dus het volk het tot stand komen van de vrede te vergemakkelijken, ga jk naar Nederland. Zou ik naar Duitsland gaan, dan zou de veronderstelling zich opdringen, dat ik een nieuwe partij bijeen tracht te krijgen om met hulp daarvan een staatsgreep te ondernemen. Ook werd de gedachte onder woorden gebracht: van het ogenblik af aan, waarop de keizer niet meer de hoogste oorlogsheer zou zijn, zou hij ook geen commandomacht meer hebben. Dan zou hij integendeel louter een particulier zijn. Daar het

leger niet tegen de oprukkende kameraden voor de keizer wou vechten, had hij het gevoel, dat het leger hem in de steek had gelaten, waarmee het mogelijke verwijt, het leger te hebben verlaten, ontzenuwd werd. Bovendien voelde de keizer zich ontslagen van de verplichting voor zijn rijk politieke besluiten te nemen, daar de regering uit de volheid van haar eigen macht zijn aftreden bekend had gemaakt.

België.

Onze correspondent te Brussel meldt: in aansluiting met het interview, dat de heer Jaspar, minister voor economische zaken, mij toestond, dient vermeld dat vele industriëlen zich niet dan noodgedwongen bij de verplichte groepering in samenwerkende vennootschappen of beroepskringen, alsook bij het toezicht van staatswege, hebben neergelegd. In een vergadering der syndicale kamer voor de metaalnijverheid werd hiertegen geprotesteerd met een beroep op Engeland, waar een dergelijk protest eveneens zou zijn opgegaan. Er wordt op aangedrongen dat de getroffen maatregelen in elk geval van slechts tijdelijke aard zouden zijn. Dat zulks de bedoeling is van de betrokken minister, blijkt trouwens uit een reeks artikelen in de Indépendance Belge van dr. Barnich, die deel uitmaakt van de regeringsraad, welke bij het ministerie van economische zaken is ingesteld.